

Mobil Flört Uygulamaları Bağlamında Yakın İlişkiler

Burcu YAYLA

İstanbul Aydın Üniversitesi Psikoloji Bölümü,
Yüksek Lisans Öğrencisi, byayla@stu.aydin.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Hakan İŐÖZEN

İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi
Psikoloji, Dr. Öğr. Üyesi, <https://orcid.org/0000-0003-2751-6771>

Özet

Teknolojinin gelişimiyle birlikte, akıllı telefonlar ve içlerindeki çeşitli uygulamalar insan hayatının bir parçası haline gelmiştir. Bireyler telefonlarını kullanarak bilgi edinmekte, alışveriş yapmakta, hatta mobil uygulamalar sayesinde sosyalleşmekte ve romantik yakınlık kurabilecekleri partner arayışına girebilmektedirler. Bu çalışmanın amacı; kullanılan mobil flört uygulamalarına yakından bakmayı sağlamak ve bu uygulamaların bireylerin romantik partner seçimlerinde ne gibi değişikliklere sebep olduğunu araştırmak ve bu uygulamaları kullanan kişilerin ortak özelliklerini, bu uygulamaları kullanmasındaki motivasyonu ve flört uygulamalarının kullanımının sebep olduğu sonuçları araştırmaktır.

Çalışmayı konu alan araştırmalar analiz ve sentez süreçlerinden geçirilmiştir. Araştırmada kullanılan yöntem, meta-analizdir. Meta-analiz, belirli bir konuda yapılmış araştırmaları inceleyerek bu sonuçtan bir senteze ulaşmayı hedefleyen bir yöntemdir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel 2019: 241).

Bu çalışmanın verilerini, mobil flört uygulamaları ve romantik ilişkiler hakkında yapılmış araştırmalar oluşturmaktadır. Bu araştırmalar, çeşitli veri tabanlarından anahtar sözcük olarak “mobil flört uygulamaları”, “tinder”, “online dating” kelimeleri aratılarak elde edilmiş ve çıkan sonuçlar çalışmaya dahil edilmiştir. Arama sırasında Türkiye’de bu uygulamalarla ilgili az çalışmaya rastlanmıştır. Çalışmada, Türkiye dışından yapılmış araştırmalar ağırlıklıdır. Bu da çalışmanın sınırlılıkları arasında sayılabilmektedir. Araştırmanın sonucunda, bireylerin günümüz dünyasında sosyalleşmek için bu uygulamaları giderek artan bir şekilde kullandıkları, teknolojinin gelişimiyle birlikte kültürün ve buna bağlı olarak bireylerin yakın ilişki kurma biçimlerinin de farklılaştığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: mobil flört, tinder, mobil uygulamalar, çevrimiçi flört, ockupid

Relationships In the Context of Mobile Dating Applications

Abstract

With the development of technology, smartphones and the various applications in them have become a part of people's lives. Individuals can get information using their smartphones, shop, and even socialize with mobile applications and search for a partner with whom they can establish romantic intimacy. The aim of this study is to take a closer look to the mobile dating application use and to investigate what kind of changes these applications cause in the romantic partner choices of individuals and to investigate the common characteristics of people who use these applications; the motivation of using these applications and the results caused by the use of mobile dating applications. The researches on the subject of the study were subjected to analysis and synthesis processes. The method used in the research is meta-analysis. Meta-analysis is a method that aims to reach a synthesis from this result by examining the researches made on a specific subject (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel 2019: 241). The data of this study consists of research on mobile dating applications and romantic relationships. These studies were obtained by searching the keywords "mobile dating apps", "tinder", "online dating" from various databases and the results were included in the study. During the search, few studies on these practices were found in Turkey. In the study, studies conducted outside of Turkey are predominantly. This can be counted among the limitations of the study. As a result of the research, it has been seen that individuals increasingly use these applications to socialize in today's world, and with the change of technology, the culture and accordingly the ways of establishing close relationships of individuals have also changed.

Key words: mobile dating, tinder, mobil applications, online dating, ockupid

Giriş

Mobil flört uygulamaları, çevrimiçi arkadaşlık sitelerinden, konum tabanlı olmasıyla farklılık göstermiştir. Bireyler bu yolla daha hızlı iletişime geçmekte ve bir araya gelmektedirler. Günümüz dünyası, özellikle büyük şehirlerde insanların sürekli meşgul olduğu ve sosyalleşmeye çok daha az zamanlarının olduğu bir dünyadır. Bireyler telefonlarındaki bir uygulamayla sayısız kişiye ulaşmakta ve bu kişilerle yakınlaşma şansı bulmaktadırlar. Bu uygulamalar, Tapan'a (2019: 34) göre, insanların aşkı ya da cinselliği bulma arayışlarının kültürel bir yansımasıdır. Mobil flört uygulamalarının içerikleri, uygulamadan uygulamaya farklılık göstermektedir. Kısa cinsel birliktelikler, partnerlik veya aşk vadeden uygulamalar arasında en çok kullanılan Tinder'ı, Türkiye'de 2019 verilerine göre 1 milyon 78 bin kişi kullanmaktadır ve bu kişilerin %80'i erkektir. Diğer uygulamalar da, Tinder kadar olmasa da kullanılmakta ve bireyler flört arayışlarını bu uygulamalar üzerinden gerçekleştirmektedir. Özellikle modern kent yaşamında ilişkilerin kurulmasındaki zorluk ve belirsizlikler, bu tür uygulamalara ilgiyi arttırmış ve flört deneyimine yeni bir boyut getirmiştir (Aydoğan, 2020: 289).

Mobil Flört Uygulamaları

Mobil flört uygulamalarında, kişiler fotoğraflarını da ekleyerek kendisi hakkında çeşitli bilgileri; eğitim, yaş, kilo, hobiler ve ilgi alanlarıyla birlikte, ilgilendikleri cinsiyeti de belirten bir profil yaratmaktadırlar. Bu uygulamalar genellikle telefonun konum bilgisini kullanarak profil sahibine yakınındaki adayları göstermektedir. Bu uygulamalardan en popüler olan Tinder'da, kullanıcılar beğendikleri adayların profillerini sağa kaydırmakta ve eğer karşılıklı bir beğeni gerçekleştiyse birbirlerine mesaj atabilmektedir. Buna benzer bazı flört uygulamalarında kişiler belirli soruları cevaplayarak bir profil oluşturmakta ve uygulama, bu sorulara benzer cevaplar vermiş olan kişileri profil sahibine göstermektedir.

Konum bilgisi, ilişki yaşamak veya flört etmek için seçim yapılırken, seçilen kişilerin özelliklerine dair güven verici bir temel oluşturmakta ve uygulamanın konum verisi ile yabancılik durumunun aşılmasına olanak sağlandığı belirtilmektedir. (Aydoğan, 2020: 288).

Flört uygulamalarını kullanmaktaki amaç, kişiden kişiye farklılık göstermektedir. Spira (2014), bazılarının bu uygulamaları uzun romantik ilişki potansiyelleri için kullandığını, bir kesimin de uygulamayı sadece kısa cinsel birliktelikler için kullandığını belirtmiştir. Bu uygulamalarda kişilerin, birbirleriyle uyumlu olacak partnerleri bulmaktan çok fiziksel görünüşlerine odaklandıkları da araştırmanın sonuçları arasındadır.

Mobil flört uygulamalarının ortaya çıkması ve kullanılmasından önce, bireylerin romantik ilişki kuracakları insanlarla tanışma olasılıkları şimdikine göre çok daha sınırlıdır. Daha önceki dönemlerde bireyler, okul, iş veya sosyal çevre aracılığıyla tanıştıkları kişiler arasından seçim yapmaktaydı. Mobil uygulamalardan sonra, istedikleri kadar kişinin fotoğraflarına ve ayrıntılı profillerine erişim sağlamak ve bir tuşla red veya kabul ederek bu kişilerle kuracakları iletişimi belirlemektedirler. Bu uygulamalar, kişileri gitgide daha hızlı şekilde seçim yapmaya itmektedir ve insanların bu hızlı seçim yapma şeklinin onlarda ne gibi davranışlara sebep olabileceğini anlamak önemli bir nokta olarak belirtilmiştir (Carpenter ve McEwan, 2016:300).

Romantik İlişkiler; Flört ve Aşk

İnsan, sosyal bir varlıktır ve bu yüzden yakın ilişki arayışındadır. Sternberg (akraran Atak ve Taştan, 2012: 521), aşkın ya da romantik ilişkinin, insanların; yaşamlarına anlam kattığını

düşüncelerinden ve bilimsel olarak da aşkın insan yaşamında işlevlerinin olduğunu belirtmesinden dolayı önemli olduğunu söylemektedir. Aşk, beraberinde yakınlık, bağlanma, güven, saygı ve sevgi gibi duyguları da getirmektedir. Richo (2019:70), yakın bir sen-ve-ben ilişkisinin, paylaşılan bir yakınlığa dayalı olduğunu belirtmiştir. Burada kişiler birbirlerinin deneyimine katılan kişiler olarak bulunur, birbirlerini gerçekten orada bulur ve yaşanan aşkın ortakları olarak iletişim kurarlar.

Flört, insanların birbirlerini tanımak ve ne kadar uyumlu olduklarını görmek için arkadaşlık, sevgililik, cinsellik, aşamalarının yaşandığı duygusal bir ilişki olarak tanımlanmıştır (Hortaçsu, 2002; aktaran Kaçar ve Parlar, 2019: 716). Başka bir tanıma göre ise flört, arzuyu diri tutmaktadır ve bunu da ‘cinsellik ile cinselleştirme’ arasındaki sınırı bulandırıp geçiştirerek yapmaktadır. (Phillips, 2018: 16).

Mobil uygulamalar veya harici, biriyle tanışıp etkileşimde bulunmak, yakın bir ilişki içinde bulunmak, olumlu ödüller almaya yönelik temel bir eğilimdir ve kişiler arası ilişki içinde bulunan tüm bireyler tarafından paylaşılmaktadır. Bu da mobil flört uygulamaları üzerinden tanışmanın veya sosyal/ fiziksel çevre aracılığıyla tanışmanın ortak bir özelliğidir (Merkle ve Richardson, 2000: 188).

Yakın İlişkilerin Dönüşümü

Teknolojinin değişimiyle birlikte kültürün giderek değişmesi, bireylerin yakın ilişkilerine de yansımaktadır. 2000 yılından itibaren, genç yetişkinlerin flört ve eşleşme davranışlarında büyük bir değişim fark edilmiştir. ‘Takılmak’ (hooking up), tekrar tekrar gündelik cinsel ilişki kurma veya herhangi bir bağlılık olmaksızın birlikte vakit geçime anlamına gelmektedir. 1990’lı yıllardan farklı olarak tek eşli ve içinde bağlılık bulan ilişkilerden ziyade, genç yetişkinler birbiriyle kısa cinsel birliktelikler veya beraber herhangi bir bağlılık sözü verilmeden vakit geçirmeye başlamışlardır (Timmermans ve Courtois, 2018: 60). Bu ilişki biçimi, genellikle daha geleneksel bir romantik ilişki vaadi veya arzusu olmadan ortaya çıkmaktadır. Monto ve Carey (2014: 613), yaptıkları araştırmada; günümüzde, genç yetişkinlerin duygusal olarak yakın olmadıkları bir partnerle seks yapma olasılıklarının daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Bu ilişkilene biçimini tercih eden kişiler de mobil flört uygulamalarına yönelmektedirler.

Uygulamayı duygusal bir ilişki arayışında olanlar da kullanmaktadır. Mobil flört uygulamalarından bazıları, bireylere kişilikleriyle, durumlarla, ilgi alanlarıyla ve hoşlanıp

Mobil Flört Uygulamaları Bağlamında Yakın İlişkiler

hoşlanmadıkları şeylerle ilgili birçok soru sormakta ve bu sorulara benzer yanıtlar vermiş olan kişileri uygulamada birbirleriyle eşleştirmektedirler.

Günümüzde yapılan son araştırmalar, benzer kişilik özelliklerine dayalı olarak yapılan eş seçimlerine işaret etmektedir. Buna ek olarak bu sonuçlar; eşlerin de yaş, fiziksel çekicilik, içe dönüklük ve dışadönüklük, zekâ ve eğitim açısından birbirine benzediğini destekler niteliktedir. Literatür, ayrıca partnerler arasındaki benzer özelliklerin daha uzun süreli ilişkiler ve daha büyük evlilik doyumu ile sonuçlandığını göstermektedir (Torrence, 2014: 40).

Mobil Flört Uygulamaları ve Seçim Konusu

Mobil flört uygulamaları, bireyin karşısına sınırsız bir seçenek sunuyor görünmektedir. Bu uygulamalar hakkında yapılan çalışmalar, bireyin bu uygulamalar üzerinden yüz yüze değil de oturduğu yerden flört etmenin heyecanını yaşadığı, ancak seçenekleri artmış gibi görünen bireyin aslında ilişkilerinin belirsizliğini arttırdığı sonucuna varmıştır (Stempfhuber, M. Liegl, 2016; Murphy, 2018; aktaran Aydoğan, 2020: 289).

Hanvey (2010: 7), bu uygulamaları kullanan bireylerle ilgili yaptığı araştırmada, mobil flört uygulaması kullanmanın avantajı olarak; üye olan kişilerin bir tür arkadaşlık aradığını ve bu yüzden tanışma ve mesajlaşma sürecinin başında reddedilme riski minimum olduğundan, yüz yüze tanışmalara kıyasla flört uygulamaları üzerinden tanışmanın daha az cesaret gerektirdiğini belirtmiştir. Romantik veya cinsel buluşmaları kolaylaştırmak için tasarlanan mobil flört uygulamaları, kullanıcılara potansiyel ilişki adayı olarak kendilerini "satma" fırsatı sunmaktadır. Ek olarak, kullanıcılar sanal bir pazarda kendilerine sunulan potansiyel ilişki adaylarını gözlemleyebilmektedirler (Alexopoulos, Timmermans, McNallie, 2020: 173).

Mobil flört uygulamaları, kişinin romantik kaderini matematiksel bir eşleşme algoritmasının ellerine teslim etmesini içermektedir (Finkel, Eastwick, Karney, Reis ve Sprecher, 2012: 3).

Mobil flört uygulamalarının paradoksu, bu platformların bir partner bulmak için her zamankinden daha fazla fırsat sağlaması, ancak yine de bireylerin bekâr olma eğilimlerinin daha yüksek olmasıdır. Eşleşme fırsatlarındaki bu şiddetli artışın, artan sayıda romantik ilişkiye yol açması beklense de dünya genelinde bunun tersi meydana gelmiş ve çevrimiçi flörtün yükselişiyle bekâr sayısındaki artış aynı döneme denk gelmiştir (Pronk, Jaap ve Denissen, 2020: 388). Seçenekler konusundaki bolluk, seçim yapmayı zorlaştırmaktadır. Iyengar ve Lepper'in (2001: 996) seçim

yapma konusundaki araştırması bu düşünceye paralel niteliktedir. Çalışmada, süpermarket müşterilerine altı adet sınırlı seçenek reçel veya yirmi dört kapsamlı reçel çeşidinin olduğu stant gösterilmiştir. Müşterilerin büyük bir bölümü kapsamlı standı yönelse de altı seçenek bulunan standtan daha fazla reçel satın alınmıştır. Sonuç olarak seçim yapılacak ürün sayısının bolluğu başlangıçta çekici görünse de karar vermekten çekinmek veya memnuniyetin azalmasına yol açabilmektedir.

Mobil uygulamalarda bireylere sunulan bu seçim bolluğu, kullanım oranlarındaki başarıyı açıklayan temel faktörlerden biridir. İnsanlar içlerinden seçim yapabileceği birçok seçeneğe sahip olmaktan mutlu olmaktadır. Mantıksal olarak kişinin tercihlerine uyan bir seçenek bulma olasılığı, daha fazla seçenek sunulmasıyla artmaktadır ancak çok sayıda seçeneğe sahip olmak; hiçbir karar verememe veya verilen karardan düşük memnuniyet duyma gibi etkiler de yaratabilmektedir (Pronk, Jaap ve Denissen, 2020: 394).

Wu ve Chiou (2009: 316), genç yetişkinlerin seçim yapma stratejilerini inceledikleri çalışmalarında, çok sayıda flört seçeneğinin, çok arama yapmayı tetiklediğini ve bunun da daha zayıf karar vermeye sebep olduğunu ve uygun partner bulma konusunda da seçiciliği azalttığını bulmuşlardır. Ayrıca daha fazla aramanın, kullanıcıların bilişsel kaynaklarını azaltarak, ilgisiz bilgilerle dikkatlerini dağıtarak ve düşük seçenekleri eleme yeteneklerini azaltarak daha kötü seçimlere yol açtığını belirtmişlerdir.

Ellison, Heino ve Gibbs (2006: 429), çevrimiçi uygulamalarda benlik sunumu ile ilgili yaptıkları çalışmada, çok fazla seçeneğe sahip olan kullanıcıların, tek bir kişiye bağlanma konusunda isteksizlik yaşadığını belirtmişlerdir.

Mobil flört uygulamalarının en önemli özelliklerinden biri ise; kişinin seçimini sonrasında iptal edebilme şansıdır. Yani birey başka biriyle eşleştiğinde ve sonra bundan vazgeçtiğinde, uygulama üzerinden yaptığı seçimi geri alabilmektedir. Flört uygulamalarının tasarımı, kullanıcıların sistemdeki arama ve eşleşme kriterlerini karşılayan tüm potansiyel partnerlere erişmesini sağlamaktadır. Bu uygulamalar genellikle konum tabanlı olduğundan, kişinin bu arayışı, yoğun nüfuslu bölgelerde onlarca, hatta yüzlerce kişiye ulaşan büyük sayılarla sonuçlanmaktadır. Mobil flört uygulamaları, bu arama sonucundaki eşleşme ve seçimin sonrasında değiştirebilir olması üzerine kuruludur. D'Angelo ve Toma (2017: 20), buna 'çevrimiçi randevuların seçim mimarisi' demişlerdir. Bu seçim mimarisinin, buluşmaların etkileşim öncesi izlenimleri üzerinde de bir etkisi olduğunu savunmaktadırlar.

Mobil Flört Uygulamaları Bağlamında Yakın İlişkiler

Seçeneklerin çok olması ilk izlenim olarak avantajlı görünse de, daha fazla seçeneğe sahip olmanın, insanları nihayetinde yaptıkları seçimden daha az tatmin olmalarına götürebilmektedir. Iyengar ve Lepper (2001: 1000), çalışmalarında seçim sonucundaki pişmanlığa odaklanmaktadır. Elenebilecek daha fazla alternatife sahip olmanın, pişmanlığın ortaya çıkması için daha fazla fırsat yarattığını ve bu yüzden de insanların seçimlerine olan heveslerini azalttığını belirtmektedirler.

Bir diğer araştırma da, karşı- olgusal düşüncenin rolüne işaret etmektedir. Daha fazla seçeneğe sahip olmak, insanların, reddedilen alternatifler konusunda değerlendirme yapmasını ve diğer alternatifleri seçmesi durumunda neler olacağını düşünmesini sağlamaktadır. Bu da yine bireyde memnuniyetsizlik yaratabilmektedir (D'Angelo ve Toma 2017: 16).

Genel olarak yapılan araştırmalar, seçim yapılırken alternatiflerin çok olmasının, kişinin diğer alternatifler hakkında düşünmesine ve yaptıkları seçimden memnun olmamaya sebep olduğunu doğrular niteliktedir. Bu da mobil flört uygulamalarında başarılı bir eşleşmenin sonuçlarının neler olacağını düşündürmektedir. Birey seçim yaptıktan sonra da diğer alternatiflerle ilgili düşünmekte ve ilişkiye bağlılığını sürdürmekte zorlanabilmektedir.

Modernitenin vurguladığı önemli kavramlardan biri olan 'seçim' kavramı, aşkın ve flört etmenin de değişimini yansıtmaktadır (Tapan 2019: 35).

Potansiyel eşlerin sayısının artmasıyla, bireylerin aynı seçenek üzerinde birleşmesi de daha olası hale gelmektedir. Çünkü mobil flört uygulamasını kullanan bireyler, seçimlerini yapabilmek için değerlendirilmesi kolay olan fiziksel çekicilik gibi görsel ipuçlarına yönelmektedirler (Lenton ve Stewart, 2008: 502). Partner ararken gözlenmesi daha zor olan eğitim seviyesi vb. konulara uygulamaların doğası gereği daha az dikkat etmektedirler. Bu durumda da bu uygulamaları kullanan 'kayıtsız ve kaygılı' bireyin, sanal olarak bir seçim yaptığı yanılsamasını yaşamasını sağlamaktadır. Kişinin içinde bulunduğu boşluk, kaygı bozukluğu, hissetme yetersizliği ve kayıtsızlıkla yeniden ve yeniden üretilmektedir (Tapan 2019: 36).

Partner Seçimi

Bireylerin partner seçimi konusundaki motivasyonunu incelemek için birçok çalışma yapılmıştır ve bu sonuçlar kuşaktan kuşağa değişiklik göstermiştir (Atkins, 2018: 17). Mobil flört uygulamalarından bazıları, ortak ilgi alanlarına sahip kişileri birbirlerine göstermekte ve bu da bireylerin bu ortak ilgi alanları üzerine kurulmuş ilişkiler yaşamasına zemin hazırlamaktadır

(Atkins, 2018: 19). Çiftlerin romantik bir ilişkiyi sürdürebilmesi, aralarındaki uyumun niteliğine bağlıdır. Çiftlerin aralarındaki uyum yüksek olduğu ölçüde, bireylerin özel yaşantılarına da olumlu katkıları yüksek olacaktır (Canel, 2007: 112).

Mobil uygulamalar yoluyla partner seçimi, gün geçtikçe daha çok yaygınlaşmaktadır. Yapılan bir araştırmaya göre, bu uygulamaları kullanan bireylerin çoğunluklu olarak 18- 29 yaşları arasında olduğu (Madden ve Lenhart, 2006), daha liberal görüşlü oldukları, daha az dindar ve geleneksel cinsiyet rollerine inanma olasılıklarının genel nüfusa oranla daha az olduğu belirlenmiştir (Torrence, 2014: 48).

Bireyler mobil uygulamalarda istedikleri ölçüde anonim kalabilmektedirler. Bu durumun da daha fazla samimiyet ve yakınlık ürettiği savunulmuş ve mobil uygulamalar üzerinden flört etmenin, bireylerin yüz yüze tanışması durumunda ilişkiye engel olabilecek belirli nedenleri önceden görebilmesine imkân sağladığı belirtilmiştir (Atkins, 2018: 19).

Bu tür mobil uygulamaların ortaya çıkmasının ardından gecelik cinsel ilişkilerin, orada kurulan romantik ilişkilerden daha fazla gerçekleşeceği düşüncesi doğmuştur. Toplumsal olarak, hetero-normatif beklentiler çerçevesinden bakıldığında, yaşanan cinsel birlikteliğin, ilişki içerisinde yaşanması beklenmektedir. Sadece cinsellik amacıyla kullanımının, bu beklentiye ihlal ettiği düşünülmektedir (Licoppe, 2020: 23).

Mobil flört uygulamalarının bir diğer dezavantaj olarak görülen özelliği ise, güvenlik endişesidir. Gibbs, Ellison ve Lai (2011: 71) tarafından yapılan bir araştırmaya göre, bireyler mobil flört uygulaması kullanırken, buluşmayı güvenli bulmadıkları için kaygı yaşamakta ancak yine de bu uygulamayı kullanmaya devam etmektedirler. Buna ek olarak, bireylerin; potansiyel takipçiler (stalker), kimlik hırsızlığı veya gizlilik sorunları gibi durumlardan güvenlik endişesi duydukları çıkan sonuçlar arasındadır.

Guadagno, Okdie ve Kruse (2012: 643), yaptıkları araştırmada, mobil uygulamaları kullanan kişilerin benlik sunumlarında aldatıcı bilgiler vermeye eğilimli olduklarını ortaya koymuşlardır. Kullanıcılar buluşmayı garantilemek için yalan söyleyebilmektedir. Araştırmada, bireylerin yalan bilgi verme eğilimi içinde oldukları ancak beğendikleri kişiyle gelecekte uzun süreli bir ilişki umuduyla bu yalan söyleme davranışının sınırlandığı belirtilmiştir. Ayrıca kadınlara göre erkeklerin fiziksel görünümleri ve kişilik özellikleri ile ilgili de abartılı bilgi verdiği ortaya çıkan sonuçlar arasındadır.

Mobil Flört Uygulamaları Bağlamında Yakın İlişkiler

Türkiye’de üniversite öğrencileri arasından seksen beş kadın ve elli beş erkekle yapılan bir araştırmaya göre, gençlerin büyük bir bölümünün internet üzerinden tanıştıkları kişilere güvenmekte zorlandıklarını, bu kişilerin kendilerini daha farklı temsil edebiliyor olmasının yüksek bir ihtimal olduğunu düşündüklerini göstermiştir (Zorbaz ve Gençtanırım ve Kurt, 2015: 94). Araştırmaya katılan kişiler sosyal medyayı yoğun olarak kullanmaktadır.

Mobil Flört Uygulamaları ve Aldatma

Mobil flört uygulamalarının kullanılmasının sonucunda ortaya çıkan bir gerçek daha düşünülmekte ve bu konuda da araştırmalar yapılmaktadır. Araştırmalar, sadece bekâr bireylerin değil, ilişkisi olan bireylerin de bu tür uygulamalar kullandıklarına işaret etmektedir (Alexopoulos, Timmermans, McNallie, 2020: 173). Bekâr olmayan kullanıcılar için, bu uygulamalar mevcut ilişkileri üzerinde zararlı bir etkiye sahip olabilmekte ve cinsel sadakatsizliğe sebep olabilmektedir. Alexopoulos ve arkadaşları (2020: 172), ciddi bir ilişki içerisindeyken bu arkadaşlık uygulamalarını kullananların; gündelik cinsel buluşma aramaları, mevcut flört pazarı hakkındaki meraklarını tatmin etme ve potansiyel bir flört partneri olarak kendi değerlerini anlama olasılıklarının, bekâr kullanıcılara göre daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Bu araştırmadan çıkan başka bir sonuç ise, romantik ilişki yaşadığı partnerleriyle bu uygulamalar sayesinde tanışan bireylerin, başka bir ilişki arayışına devam etme yönünde olduklarını göstermiştir.

Timmermans ve DeCaluwé (2017: 343) yaptıkları araştırmada, bireylerin egolarını arttırmak için Tinder kullanmalarının, en büyük motivasyonları olduğunu belirtmişlerdir. Bekar olmayan kullanıcılar da bu motivasyon için Tinder kullanmaktadır. Bekâr olmayan kullanıcıların kendi algıladıkları çekiciliğin, bu tür platformların kullanımıyla tekrar tekrar doğrulandığına ve bununla da diğer kişilerle gündelik cinsel ilişkilerin yaşanması arasında pozitif bir bağlantı kurulmuştur. İnternetin ve bu uygulamaların patolojik boyutlarda kullanımı hem kişilerarası ilişkileri hem de evlilik veya partnerlik ilişkisini de etkilemektedir. İnternet veya mobil uygulamalar üzerinden aldatmanın gerçekleşmesi ile aldatma arasındaki alan, gizlilik ve fanteziyi içermektedir. İnternetle bağlantılı olarak gelen cinsellik ve sadakatsizlik vakaları, farklı klinik tablolara giderek daha fazla eşlik eden bir yönelim olarak gelmektedir (Tüzer, 2011: 102).

Sonuç

Kentleşme, teknolojinin hızlı gelişimi ve küreselleşme, doğal olarak insanı ve hayat tarzlarını büyük oranda değiştirmektedir (Töret, 2017: 249). Türkiye de bu gelişimin hızlı yaşandığı ülkeler arasındadır. Flört etme biçimleri, kültürün en önemli yansımalarından biridir ancak mobil flört uygulamaları bu geleneksel biçimin dışında yer almaktadır (Tapan, 2019: 41). Değişen kültürle birlikte bireyler giderek evlilik, yakınlık veya kısa cinsel birliktelikler amacıyla mobil flört uygulamalarına hayatlarında daha çok yer vermeye başlamışlardır. Yaşamın hangi döneminde olursa olsun, romantik ilişkiler, bireyin ihtiyaç duyduğu bir şeydir (Atak ve Taştan, 2012). Bu ihtiyacın karşılanması da içinde bulunulan döneme göre şekil alacağı ve değişim göstererek devam edeceği aşikârdır. Bir başka ifadeyle, çöpçatanlık kurumu, geleneksel bir sosyal mekândan mobil flört uygulamaları ortamına aktarılmış ve bireyleri birbirleriyle tanıştırma görevi üstlenerek güncellenmiştir (Töret, 2017: 247).

Kaynakça

Alexopoulos, C., Timmermans, E., McNallie, J., (2020). “Swiping more, committing less: Unraveling the links among dating app use, dating app success, and intention to commit infidelity”, *Computers in Human Behavior*, 102, s. 172- 180.

Atak, H., Taştan, N. (2012). “Romantik ilişkiler ve aşk”, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, 4(4), s: 520- 546

Atkins, S. (2018). “Online Dating Versus Face-to-Face Dating: A Comparison of Attachment Style and Relationship Success” (Doktora tezi). The Chicago School of Professional Psychology, Illinois.

Aydoğan, B. (2020). “Konum temelli çevrimiçi tanışma uygulamalarını kadınların flört deneyimleri açısından düşünmek: Tinder ve Happn”, *Moment Dergi*, 7(2), s: 287- 313.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2019). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi, 354s.

Canel, N. A. (2007). “Ailede problem çözme, evlilik doyumu ve örnek bir grup çalışmasının sınanması” (yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Carpenter, C. J., McEwan, B. (2016). “The players of micro-dating: Individual and gender differences in goal orientations toward micro-dating apps”, *First Monday*, 21(5).

<https://doi.org/10.5210/fm.v21i5.6187>

D’Angelo, D. J., Toma, C. (2017). “There are plenty of fish in the sea: the effects of choice overload and reversibility on online daters’ satisfaction with selected partners”, *Media Psychology*, 20.S. 1- 27.

Mobil Flört Uygulamaları Bağlamında Yakın İlişkiler

Demirtaş Zorbaz, S., Gençtanırım, D., Kurt, A. (2015). "An overview of young adults' opinions into cyber relation: Turkey sample", *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 186, s. 91- 94.

DOI: 10.1016/j.sbspro.2015.04.

Ellison, N., Heino, R., Gibbs, J. (2006). "Managing impressions online: self-presentation processes in the online dating environment", *Journal of Computer- Mediated Communication*, 11(2). S: 415- 441

Finkel, E. J., Eastwick, P. W., Karney, B. R., Reis, H. T., Sprecher, S. (2012). "Online dating: a critical analysis from the perspective of Psychological Science", *Psychol Sci Public Interest*, 13(1), s: 3- 66.

[doi: 10.1177/1529100612436522](https://doi.org/10.1177/1529100612436522)

Gibbs, L. N.; Ellison, N. B.; Lai, C.H. (2011). "First comes love, then comes Google: an investigation of uncertainty reduction strategies and self- disclosure in online dating", *Communication Research*, 38 (1), s: 70- 100.

Guadagno, R. E., Okdie, B. M., Kruse, S. A. (2012). "Dating deception: Gender, online dating, and exaggerated self-presentation", *Computers in Human Behavior*, 28(2), s. 642- 647.

Hanvey, J. E. (2010). "The lived experience of online dating", Faculty of Saybrook University, Kaliforniya.

Iyengar, S. S., Lepper, M. R. (2001). "When choice is demotivating: can one desire too much of a good thing?", *Journal of Personality and Social Psychology*, 79(6). S: 995- 1006

Kaçar, M., Parlar, H. (2019). "Uzun süreli flörtün bireylerin evlilik algısı üzerine etkisinin incelenmesi". *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(35), s. 715- 730.

Lenton, A. P., Steward, A. (2008). "Changing her ways: the number of options and mate- standart strenght impact mate choice strategy and satisfaction" *Judgment and Decision Making*, 3(7). S: 501- 511.

Licoppe, C. (2020). "Liquidity and attachment in the mobile hookup culture. A comparative study of contrasted interactional patterns in the main uses of Grindr and Tinder", *Journal of Cultural Economy*, 13(1), s. 73- 90.

Madden, M., Lenhart, A. (2006). "Online dating". Pew Research Center.

<https://www.pewresearch.org/internet/2006/03/05/online-dating/> Erişim tarihi: 25 ocak 2021.

Merkle, E. R., Richardson, R. A. (2000). "Digital dating and virtual relating: conceptualizing Computer mediated romantic relationships", *Family Relations*, 49, s. 187- 192.

Monto, M. A., Carey, A. G. (2014). "A new standart of sexual behavior? are claims associated with the 'hook up culture' supported by general social survey data?", *The Journal of Sex Research*, 51(6). S: 605- 615. doi:10.1080/00224499.2014.906031

Phillips, A. (2018). Flört üzerine. (Ö. Arkan, Çev.). İstanbul: Ayrıntı, 300s.

Pronk, T.M., Jaap, J., Denissen, A. (2020). "A rejection mind-set: choice overload in online dating", *Social Psychological and Personality Science*, 11(3). S. 388- 396.

Richo, D. (2019). Geçmiş şimdi olduğunda. (N. Önoğlu, Çev.). İstanbul: Kuraldışı, 284s.

Spira, J. (2014). "Are women really suffering from 'Tinderella syndrome'?" *Huffington Post*, http://www.huffingtonpost.com/julie-spira/are-women-really-sufferin_b_5672354.html Erişim tarihi: 25 Ocak 2021.

Tapan, A. (2019). "Postmodern romantik ilişkiler ve reklam: Tinder örneği", *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (31), s. 32- 59.

Timmermans, E., De Caluwé, E. (2017). "Development and validation of the Tinder Motives Scale (TMS)", *Computers in Human Behavior*, 70. s. 341- 350.

Timmermans, E., Courtois, C. (2018). "From swiping to casual sex and/or committed relationships: exploring the experiences of Tinder users", *The Information Society*, 34(2). S: 59- 70. <https://doi.org/10.1080/01972243.2017.1414093>

Torrence, N. S. (2014). "Effect of attachment style on seeking a romantic partner in online dating" (Yayımlanmamış doktora tezi). Alliant International University, Kaliforniya.

Töret Büyükokutan, A. (2017). "Geleneksel çöpçatanlık kurumunun günümüz sosyal medyasında evrimi üzerine bir değerlendirme", *Folklor/ Edebiyat*, 23(91), s. 237- 250.

Tüzer, V. (2011). "İnternet, siberseks ve sadakatsizlik". *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, 3(1), s: 100- 116.

Wu, P.L., Chiou, WB. (2009). "More options lead to more searching and worse choices in finding partners for romantic relationships online: an experimental study" *Cyberpsychology & behavior: the impact of the Internet, multimedia and virtual reality on behavior and society*, 12(3). s. 315- 8.